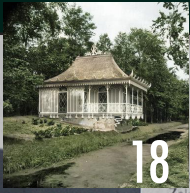
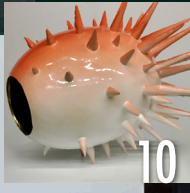

Bosch & Duin Magazine

Vijftiende Jaargang
Nummer 53
November 2019

DEN DOLDER

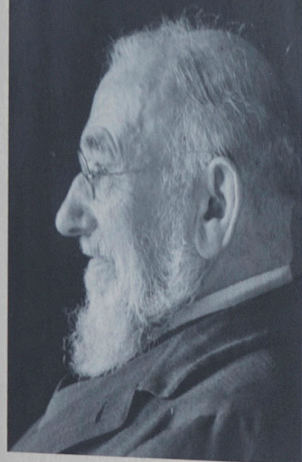
Den Dolder vormt het noordelijke deel van de gemeente Zeist. Ooit lagen hier uitgestrekte, vrijwel onbewoonde heidegronden. De trein van Utrecht naar Amersfoort stopte desgewenst bij de halte Dolderscheweg. Pas in 1914 kreeg de halte een eigen stationsgebouw.

ZEEPFABRIEK

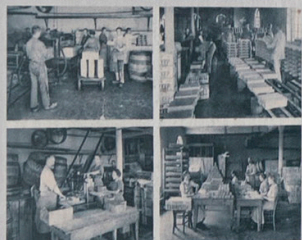
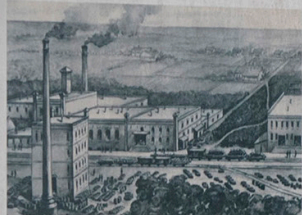
De komst van de zeepfabriek van Christoph Pleines in 1902 zorgde voor de ontwikkeling van Den Dolder. Behalve de fabriek 'De Duif' en de directeurswoning bouwde Pleines een heel dorp om zich heen met een boerderij, arbeiderswoningen, een school, een postkantoor en een begraafplaats: nu bekend als het 'Stille Hofje'; een bezoek waard! Zijn fabriek lag ten noorden van de spoorlijn en maakte zeepoeder, huishoudezeep en 'zachte zepen'. In 1931 werd het bedrijf overgeplaatst naar Rotterdam. Nu is margarine- en sauzenfabriek Remia er gevestigd.

WILLEM ARNTSZ HOEVE

De Willem Arntsz Hoeve heeft ook een belangrijke rol gespeeld in de ontwikkeling van Den Dolder. Voor de verpleging van geesteszieken verrijzen tussen 1906 en 1955 een boerderij, woningen, directie- en bedrijfsgebouwen, werkplaatsen en veel paviljoens met slaapzalen voor vrouwen en mannen. De inrichting is vernoemd naar de oprichter van het Utrechtse 'dolhuis', de 15de-eeuwse vooraanstaande burger Willem Arntsz. Volgens de toenmalige visie op de psychiatrie waren de rust en schoonheid van de vrije natuur bevorderlijk voor de genezing. Voor de therapeutische land- en tuinbouwwerkzaamheden van de patiënten was voldoende ruimte op het terrein van circa 200 hectare.

Directeur Christoph Pleines bracht de zeepindustrie tot bloei door de introductie van nieuwe artiesten, waaronder zeepoeder voor de was. De zeep werd gekookt in de ziederij, daarna werden de brokken zeep gedroogd en vervolgens tot poeder vermalen. Daarmee nooit meer last van zeepklonten in de was!

Pleines' triomfzeep was lange tijd een begrip. Dit was zeep om zich mee te wassen. De stukken zeep werden gesneden, gedroogd, gestempeld en ingepakt in de speciale 'stukzeepafdeling' van de fabriek.

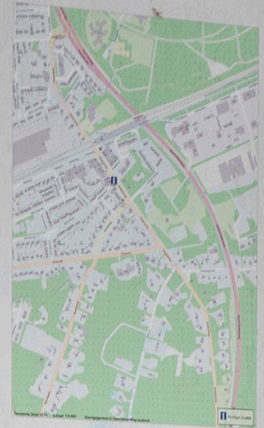

VAN HARTE WELKOM

Zeist, Den Dolder, Bosch en Duin, Huis ter Heide en Austerlitz vormen een prachtige gemeente. De naam Seijtz werd al in het jaar 838 voor het eerst genoemd. Inmiddels heeft de gemeente Zeist een rijke geschiedenis en prachtige monumenten opgebouwd. De erfgoedpartners Zeist werken samen om het verhaal van Zeist onder de aandacht te brengen. Op www.geheugenvanzeist.nl de website over de geschiedenis van Zeist vindt u foto's, kranten, prenten, verhalen, interviews, fiets- en wandelroutes en alle informatie over de activiteiten van de erfgoedpartners.

BORDEN MET CULTUURHISTORISCHE INFORMATIE

Dit informatiebord maakt deel uit van een serie borden bij cultureel historische interessante bezienswaardigheden in Zeist, Austerlitz, Bosch en Duin, Huis ter Heide en Den Dolder. De informatie op deze borden is namens de erfgoedpartners Zeist samengesteld door het Zeister Historisch Genootschap, Stichting het Gilde en de gemeente Zeist. Langs deze informatieborden zijn diverse fiets- en wandelroutes. Deze routes kunt u downloaden via de website www.geheugenvanzeist.nl

In de Paviljoens op het terrein van de Willem Arntsz Hoeve waren de slaapzalen van de patiënten ondergebracht. De manneerpaviljoens lagen op de noordelijke heide van het terrein, de vrouwenpaviljoens op de zuidelijke heide. Ekers op het terrein lagen de gebouwen voor het verplegend personeel, hier afgebeeld de behuizing voor de zusters.

GEHEUGEN VAN ZEIST
www.GeheugenvanZeist.nl

INTERVIEW

Interview met Petra Koek door Gea Schmidt

Ik heb een gesprek met Petra Koek. Al bijna elf jaar is zij voorzitter van de Historische Vereniging Den Dolder. En daarvoor was ze secretaris van deze vereniging. Zij is daarom thuis in het wel en wee van dit dorp, op de hoogte van de actuele zaken, maar ook thuis in de geschiedenis van het dorp. Je kunt gerust zeggen dat ze een duizendpoot is want naast de Historische Vereniging verzet zij ook veel werk voor 'Den Dolder Voor Elkaar'. En zeker in deze turbulente tijd, waarin het dorp zo negatief in de pers komt, vindt zij het

belangrijk ook de keerzijde te laten zien. De hoogste tijd om haar aan de tand te voelen over haar vrijwilligerswerk voor Den Dolder.

Petra, vertel ons eerst eens iets over het waarom van de Historische Vereniging Den Dolder

De vereniging is in 1997 opgericht met als doel de geschiedenis en archeologie van Den Dolder levend te houden en te waken over het culturele erfgoed van Den Dolder. Want dat culturele erfgoed is er in hoge mate. Weet je dat Den Dolder is ontstaan doordat in 1902 ene meneer Christoph Pleines uit Amersfoort er een Zeepfabriek De Duif begon vanwege de centrale ligging bij het station? Deze man zorgde ervoor dat er huisjes voor zijn werknemers gebouwd werden, dat er kerkdiensten in het bedrijf werden gehouden en dat er zelfs een begraafplaats kwam. Deze zeepfabrikant was een marketeer avant la lettre. Zo verkocht hij zijn zeep onder de slogan "U bent een goede huisvrouw als u mijn zeep gebruikt." In die tijd ontstond de naam Den Dolder. De heer Pleines, die overigens ook in de Zeister Gemeenteraad zat, had de naam 'Duivenhorst' voorgesteld. Uiteindelijk werd het Den Dolder vanwege de benaming Dolderseweg die van Zeist naar een uitspanning in de Lage Vuursche liep.

Welke activiteiten zijn nog meer van invloed geweest op het ontstaan van Den Dolder?

Den Dolder kent drie pijlers, namelijk De Duif, de Willem Arntsz Hoeve en het spoor. De spoorlijn Utrecht - Amersfoort - Zwolle werd officieel geopend op 4 juli 1863. In verband met het drukker wordende treinverkeer werd er in 1892 een dubbel spoor aangelegd en in 1895 werd de stopplaats 'Dolderscheweg' voorzien van een perron, zijnde een aarden wal. Het betrof een 'stopplaats op verzoek'. Passagiers die op Dolderscheweg wilden uitstappen moesten dit van te voren aan de conducteur melden. Bij de stopplaats kwam een laad- en losplaats in verband met de aanleg van de lijn naar Baarn, die in juni 1898 in gebruik werd genomen. In diezelfde tijd ontstond ook de Willem Arntsz Hoeve.

Neemt de hoeve ook een aparte plaats in de historie in?

Jazeker, de oprichting van de Willem Arntsz Stichting dateert al uit 1461. Het gasthuis dat toen ontstond bestond uit zes 'dolphuis kameren'. Er waren drie voorwaarden waaraan een patiënt moest voldoen om opgenomen te kunnen worden, namelijk volslagen dolheid, armlastig en ingezetene van Utrecht of al drie jaar in de stad wonend. Lang was er alleen de vestiging in Utrecht (Agnietenstraat) maar in 1905 werd grond gekocht ten behoeve van de toekomstige Willem Arntsz Hoeve. De gedachte was dat "een meer doeltreffende genezing van de lijders van krankzinnigheid gevonden kon worden door een verpleging te midden van de schoonheid en de rust der vrije natuur." In 1906 werd begonnen met de bouw van de boerderij aan de Dolderseweg. In 1911 waren er al een hoofdgebouw, een gehoorzaal, een bedrijfsgebouw en een tiental paviljoens.

Welke activiteiten ontplooiën jullie als vereniging om de rijke historie van Den Dolder bekendheid te geven?

We organiseren bijvoorbeeld jaarlijks een tentoonstelling of historisch weekend. Verder geven we vier maal per jaar De Dolderse Kroniek uit. Er staan artikelen in over de geschiedenis van Den Dolder en omliggende plaatsen. We schrijven over Pleines, de firma Remia, de Willem Arntsz Hoeve, de oorlog met zijn 1.163 slachtoffers en de firma Overtoom (tegenwoordig Manutan).

We hebben ook interviews met mensen die een mooi verhaal uit het verleden te vertellen hebben. De vierde kroniek in het jaar heeft een speciaal thema. Dit jaar is de kroniek voor het eerst gericht op de jeugd. Het ziet er een beetje uit als het winterboek van vroeger met spelletjes, een rebus, verhalen en oude foto's. Deze wordt verstuurd aan de leden maar ook huis aan huis verspreid. We vinden trouwens de informatie aan kinderen heel belangrijk. Voordat ze de basisschool verlaten moeten we ze bereikt hebben want daarna gaan ze vaak ergens anders naar school. Dit jaar brengen 180 leerlingen een bezoek aan de fabriek van Remia. Ze krijgen daar een rondleiding en op school is er een historische tentoonstelling over De Duif en Remia. De onderbouw van 70 leerlingen krijgt een workshop 'zeepjes maken'. Hoe leuk is dat?

Welke activiteiten zijn er nog meer?

We hebben een archief aangelegd met originele briefwisselingen, kaarten, foto's en video's. Veel ervan zetten we op de website. We hebben een bestand van ruim 440 leden. Zij ontvangen ook een tweemaandelijks nieuwsbrief per e-mail met daarin actuele informatie. En we hebben enige tijd geleden de rondwandeling rond de Willem Arntsz Hoeve vernieuwd. Je kunt met een QR code deze route zelf lopen, te beginnen bij de nieuwe wijk Duivenhorst naast het spoor. Maar ook gidsen van Het Gilde verzorgen sinds anderhalf jaar een rondleiding over het terrein van de stichting en door het dorp.

Krijgen jullie ook wel reacties van bewoners en oud-bewoners?

Oh ja, ze komen met prachtige verhalen over hoe het vroeger was. We proberen alle verhalen op te tekenen. Zo kwam er een wandkleed over Den Dolder van twee bij vier meter boven water, gemaakt door moeders. Die hebben we tentoongesteld en het hangt nu in een appartementencomplex in Den Dolder. En we krijgen veel oude prentbriefkaarten en foto's. Die kun je allemaal zien op de site van het Geheugen van Zeist.

Het negatieve beeld van
Den Dolder
moet verdwijnen

Het herstelde monument naar rechts: Petra Koenen, wethouder gemeente Zeist en zoon van de r... feestelijk onthuld. Op de bank van links naar rechts: Petra Koenen, wethouder gemeente Zeist, Sander Jansen, wethouder gemeente Zeist, respectievelijk achterkleindochter van de r... de-Blanckesteijn (zie zwart-wit foto links) en meiske bloemen aanbiedt aan de vrouw... idee, historica woonachtig in Den Dolder.

Want daar werken jullie nauw mee samen?

Ja, het Geheugen van Zeist (www.geheugenvanzeist.nl) bestaat zes jaar. De erfgoedpartners van de gemeente Zeist werken nauw samen want samen kunnen we veel meer mensen bereiken. Die samenwerking begon met een tentoonstelling en het opzetten van een goede website. En de 'historische doe-dag' is ook een vrucht van die samenwerking. In september hebben we de zesde historische doe-dag rondom Slot Zeist georganiseerd. Daar kwamen 3.500 bezoekers op af. Verder zet het Geheugen informatieborden op historisch belangrijke plaatsen. Zo hebben we onlangs een informatiebord laten maken bij de vernieuwde Bevrijdingsbank, die staat op de hoek van de Dolderseweg en Hertenaan-West. En sinds een paar weken hangt er ook een bord op het station. Toen het enige jaren geleden werd gerenoveerd, werd ons gevraagd te helpen met de historische

kleuren op de bestektekeningen. Toen bleek dat het geplande fonteintje nooit was opgericht. Dat is er nu dus bijgebouwd. Prachtig toch? En er komt een tentoonstelling over bijzondere vrouwen uit de gemeente Zeist. Wij hebben de twaalf vrouwen gekozen waar een straatnaam naar vernoemd is. Van die twaalf zijn er drie uit Den Dolder afkomstig. De tentoonstelling is eerst te zien in het gemeentehuis en rond 8 maart volgend jaar, dan is het Internationale Vrouwendag, komt de tentoonstelling naar de Maria Christina Kerk in Den Dolder. Zo brengen we de geschiedenis dichterbij. Er is genoeg te doen want aan geschiedenis komt nooit een einde; ook Anne Faber is helaas een deel van die geschiedenis geworden.

Naast de Historische Vereniging maak je je ook sterk voor 'Den Dolder Voor Elkaar'?

Sinds drie jaar bestaat Den Dolder Voor Elkaar. Een initiatief van en voor

bewoners van Den Dolder om meer naar elkaar om te zien. Het begon eind 2016 met een schriftelijke enquête die huis aan huis werd verspreid. Bijna 300 dorpsgenoten hebben de enquête ingevuld. Dat resulteerde onder andere in een jaarlijkse lunch voor ouderen, verzorgd door de leerlingen van groep zes van de basisschool. Ouders en kinderen maken de lunch klaar, er wordt samen gepraat en gegeten, er worden spelletjes gedaan en er zijn vrijwilligers die de ouderen naar huis brengen. Deze activiteit slaat nu ook over naar Zeist.

Houdt het voor jou nooit op?

Nou, daar lijkt het wel op, ik heb nog zoveel plannen. En ik hoop dat naar aanleiding van dit artikel ook de bewoners van Bosch en Duin en Huis ter Heide nog eens in hun bureaulades en kasten willen kijken of er nog historisch materiaal ligt. Dat is heel welkom.

Petra Koek

Petra Koek is geboren in Den Haag maar woont al sinds 1990 in Zeist en later in Den Dolder. Ze deed MO A en B Nederlands en hield zich bezig met het schrijven van taaltrainingen. Ze leerde de Utrechtse ambtenaren redactionele vaardigheden. Deze trainingen heeft ze op een gegeven moment commercieel in de markt gezet. Ook was ze directeur van een taleninstituut in Amsterdam en werkte ze als accountmanager bij het Instituut Bedrijfskundige Opvoedingen in Zeist en het Bartiméus Instituut. In die laatste functie hield ze zich bezig met toegankelijkheid. Ze zorgde ervoor dat de KNVB zogenaamde blindentribunes in de stadions invoerde. Petra doet nu alleen nog vrijwilligerswerk. Ze is getrouwd met Evert Kok (geen typefout) en samen hebben ze twee volwassen dochters. Haar hobby's zijn zingen, yoga en tuinieren.

Kerstmarkt

De mooiste cadeautjes voor Kerstmis zijn dit jaar te vinden op de kerstmarkt op het voorplein van Slot Zeist. Een sfeervolle locatie waar u zich kunt voorbereiden op de kerst. De markt vindt plaats op zaterdag 7 en zondag 8 december van 12.00u - 17.00u. Muzikale optredens en voordrachten van verhalenvertellers zorgen voor een bijzondere kerstsfeer. De Kerstman brengt beide dagen een bezoek aan de kerstmarkt. Er staan 50 kramen met onder meer kerstengeltjes, glas-in-lood, stralend zilver, brocante in kerstsfeer, tassen, houten kerstversiering, knusse kussens, sieraden, servies en porselein, kunst, kaarten en keramiek. De Brasserie verzorgt de catering. Hier kunt u genieten van heerlijke glühwein en andere seizoensspecialiteiten. De toegang is gratis en op het nabijgelegen Zinzendorfplein kunt u gratis parkeren. Kijk ook op www.cultuurzeist.nl/evenementen/kerstmarkt

Stuur uw bijdrage naar redactie@verenigingboschenduin.nl

SALON DER VERDIEPING

We kijken terug op een zeer geslaagd seizoen 2018/2019. Negen bijeenkomsten met als thema de geschiedenis van de westerse filosofie, deel één. Het verschijnen van de rede, de natuurfilosofie en de wijsheidstradities zijn de grondslagen hiervan.

Het nieuwe seizoen, het zesde ondertussen, is onder leiding van Hans Beuk gestart in september. Dit seizoen wijden we ons aan de middeleeuwse filosofie. Daarin zijn Plato en Aristoteles opnieuw hoofdrolspelers maar ook Augustinus en Thomas van Aquino, en vele anderen, komen uitgebreid aan bod. We sluiten deze cyclus af met de film 'In de naam van de roos'.

De Salon der verdieping is bedoeld voor mensen die er plezier aan beleven in een ongedwongen sfeer met

elkaar te filosoferen. Geen academische hoogstandjes maar ook geen borrelpraat. Wij nodigen een ieder uit voor een bezoek aan de Salon, je bent altijd welkom voor een kennismaking.

Voor meer informatie en de agenda, zie onze website www.salondervedieping.nl

Henk Kreeftmeijer

Op 19 september 2020 bestaat de Wijngaard 50 jaar.

Heeft u mooie herinneringen? Deel het met ons.

Liefdevolle zorg bij u thuis
of in de Wijngaard

(030) 697 34 00 • info@accoladezorg.nl
www.accoladezorg.nl/zeist

50 jaar
Accolade Wijngaard
met elkaar

Visie

De Wijkvisie Den Dolder, Huis ter Heide Noord en Bosch en Duin dateert alweer van 2006. Genoeg reden om deze visie, waaraan ik destijds een grote bijdrage heb mogen leveren, tegen het licht te houden. Temeer nu de gemeente een nieuwe kijk blijkt te hebben op wijkvisies in het kader van de Omgevingswet. Deze wet, die naar verwachting in 2021 van kracht wordt, voorziet in een Omgevingsplan. Dit plan staat, door middel van een zogeheten zienswijze, open voor inspraak van alle bewoners. De gemeente vindt onze buurt, evenals het Lyceumkwartier vanwege de actieve bewonersverenigingen en hoge graad van vertegenwoordiging, geschikt voor een pilot om dit plan te ontwikkelen.

De huidige wijkvisie betreft in het bijzon-

der de onderwerpen ruimtelijke ordening, verkeer en veiligheid. De Omgevingswet bundelt en moderniseert echter in één wet alle wetten voor de leefomgeving, vandaar dat het Omgevingsplan meer zaken zal regelen. Ook zal de totstandkoming anders verlopen omdat voor een aanzienlijk deel op burgerparticipatie wordt ingezet. De commissie Ruimtelijke Ordening bereidt momenteel een geactualiseerde visie voor. Hierin wordt aangegeven wat in dit kader van belang is voor de bewoners van onze buurt. Zoals uit de visie zich niet tot de eigen wijk maar worden hierin ook de aangrenzende wijken betrokken. Zo participeert de vereniging momenteel in de totstandkoming van een gemeentelijke visie op de ontwikkeling van het gebied Dijnselburg, dat aan de zuidkant grenst aan Bosch en Duin. Uiteraard vindt overleg plaats met andere

wijkverenigingen over hiermee gedeelde belangen.

Mocht u vragen hebben over of suggesties hebben voor de nieuwe wijkvisie of het Omgevingsplan, dan kunt u contact met ons opnemen via e-mail naar ruimtelijkeordering@verenigingboschenduin.nl. De integrale tekst van de Wijkvisie 2006 is te vinden op onze site onder de laatste tab Bosch & Duin e.o./historie/Van 1900 tot nu. Het bestuur beraadt zich nog over de wijze waarop de nieuwe visie aan de leden zal worden voorgelegd.

Hans Voorberg, voorzitter

Voor meer informatie ga naar www.verenigingboschenduin.nl

door Lise-Lotte van der Wal

Vertrouwen is leven zonder angst

Wat zijn jouw eerste gedachten bij het lezen van de titel? Wie en waar kun je op vertrouwen? Kun je jezelf wel vertrouwen? Primaire gedachten, overtuigingen en (voor)oordelen komen tevoorschijn. Laten we beginnen bij onszelf. Vertrouwen

is leven zonder angst. Hoe kunnen we leven zonder angst? We kennen immers allemaal angsten, al dan niet voelbaar. Angst voor spinnen, muizen of angst voor het geweld van de natuur, storm, onweer, overstroming. Angst voor tastbare zaken maar ook voor dat wat niet tastbaar is. Sociale angst, waarbij we bang zijn voor de reacties en oordelen van anderen. Angst voor pesterijen, bedreigingen. Angst om niet goed genoeg te zijn, niet geaccepteerd te worden maar bovenal de angst niet gezien of gehoord te worden. Angst voor vreemdgaan van en bedrog door je partner. De soms lastige omgang met vrienden en familie of collega's. Bepaalde gedachten die ons leven beheersen, bewust of onbewust. Gedachten die veelal gaan over de ander.

Maar waar sta jij in het verhaal? Kun je jezelf wel vertrouwen? Hoe zeker of

onzeker ben je over jezelf? Vertrouw je op je eigen kunnen of vaar je mee op kennis van de ander? Vertel je wel de waarheid of alleen datgene wat de ander wil horen of om de ander te misleiden?

Creativiteit in jouw gedachtewereld vertekent misschien de realiteit en is iets waarin jij wilt geloven. We maken allemaal ons eigen verhaal.

Wij zijn allemaal storytellers

We maken een verhaal met de ingrediënten die we voorhanden hebben. Ieder verhaal is uniek. Van gewoon verhaal tot drama met ellende. Echt of niet echt. De realiteit of uit angst gedreven? We zijn gaan geloven in onze eigen waarnemingen maar hoe weten we nu of ze juist zijn? Hoe kunnen we onze eigen waarnemingen meten? Gedachten,

al dan niet reëel, gevoelens, angsten, reacties. Zoveel gedachtengoed is al te vinden via Google. Het is niet het een of het ander,

eigen gedachten en gevoelens. Maar ook traumatische gebeurtenissen laten angst in ons lichaam achter. Het vertrouwen is verloren gegaan, maar alleen in datgene wat je negatief ervaren hebt toch? Dat zegt niets over de toekomst en de nieuwe dingen die op je pad komen. Onderzoek je eigen angst (opnieuw) en laat het vertrouwen in jezelf of in die ander groeien. Dat wat je aandacht geeft groeit. We kunnen kiezen voor wel of geen vertrouwen. Sommigen onder ons vertrouwen op God omdat het hen helpt te vertrouwen in het leven. Is het fijner te geloven dat er een voorbestemde weg bestaat? Het leven dat je leeft is jouw leven. Het is aan jou het goede te zien in elke situatie. Maar je kunt ook kiezen voor een leven gedreven vanuit angst en daardoor voor een leven vol beperkingen.

Vertrouwen is leven zonder angst. Vertrouwen moet groeien en alertheid hoort daarbij. Leven zonder angst is onmogelijk. Onbewust speelt angst vaker een rol dan we zouden wensen. De angst die gevoed wordt door onze

gewoon niet zal lukken leidt tot een finaal punt zoals ontslag of scheiding. Ja... en dan begint ons verhaal. De onzekerheid, schuldgevoel, leegte, pijn, boosheid, verdriet leiden tot gedachten die gevoed worden door onzekerheid en angst. Al dan niet bewust start je een zoektocht om te begrijpen wat er gebeurt.

Hoe kunnen we boosheid omzetten in begrip en misschien zelfs in vertrouwen? Wederzijds begrip! Ongeacht de uitslag kunnen twee partijen alleen tot elkaar komen als begrip wordt gevoeld en getoond. Beide partijen mogen hun eigen visie behouden, dus zonder die visie aan de ander op te leggen. We hoeven niet tot elkaar te komen door hetzelfde te denken. De kracht is juist begrip te tonen voor de ander zonder je eigen gedachtengoed te verlaten. Als de ander begrip ontvangt, zal hij zich kunnen openstellen waarna wederzijds begrip gemakkelijker ontstaat.

Boosheid staat dit proces vaak in de weg en maakt alles erger dan het is. We hebben de neiging onze eigen verwachtingen hoger op te stellen en veroordelen de ander die daar niet direct in meegaat. We zijn teleurgesteld en maken er een verhaal van. Waar het om gaat is het verhaal van die ander. We willen allemaal gehoord en gezien worden. Je kan de toekomst zien in termen van kansen, mogelijkheden en oplossingen; of je doet het tegenovergestelde waardoor wantrouwen en angst ervoor zorgen dat je precies krijgt waarvoor je bang bent.

Een oplossing voor een conflict is er in mijn ogen altijd. Een onafhankelijk persoon, die de kracht van wederzijds begrip kent en het weet toe te passen, kan helpen het proces te sturen. Als je dit begrip, dit proces, leert toe te passen zullen conflicten in de toekomst zelfs voorkomen kunnen worden. Belangrijk is een balans te vinden tussen

vertrouwen en angst. Je hebt immers niet voor niets beide in je, al wil dat wil niet zeggen dat iedereen het toelaat. En dat is jammer want vertrouwen geeft je kracht en maakt dat je je kunt openstellen naar de ander, of het nu een vriend, partner, familie of collega is. Vertrouwen geeft je kracht om te leven en te werken. Angst weerhoudt je juist. Angst is een slechte raadgever en kan je verkeerde beslissingen laten nemen.

Kijk eens naar je omgeving. Vertrouwen in figuurlijke zin is een omgeving die open en toegankelijk is. Een niet omheinde of zelfs ommuurde tuin maakt de omgeving mooier en natuurlijker. De voorbijganger ziet een toegankelijk huis te midden van een mooie tuin vol bloemen, bomen en planten. Dit aanzicht zou toch je voorkeur hebben? Angst in deze vergelijking is een omgeving omsloten door hekken of muren. Het oogt somber en zet je gevangen in je eigen omgeving. De omgeving zou aangenaam moeten zijn maar roept nu onprettige gevoelens op. De omgeving wordt bepaald door angst en roept hetzelfde op bij de voorbijganger. Hekken en muren geven een vals gevoel van zekerheid. Of we nu een muur om ons huis bouwen of een masker opzetten naar de ander, zekerheid zal het niet geven.

Om vertrouwen te krijgen moet je geloven. Alles kan soms fout gaan in je leven maar in plaats van bij de pakken neer te zitten kun je ook denken Het komt allemaal goed. Als je dat maar vaak genoeg herhaalt komt het geloof vanzelf en zal het vertrouwen groeien. Wil je weten of het waar is, dan wil ik je uitnodigen het zelf eens te proberen. Ik heb er alle vertrouwen in dat u de kracht van wederzijds begrip kunt vinden, of anders iemand die u daarbij kan helpen.

Reacties mag u altijd sturen naar liselottevanderwal03@gmail.com

Samenstelling: **Leddie Valstar**. Tips en info: leddie@valstar.nu

Ontdek je (culturele) plekje

De mooiste voorstellingen om de hoek

De liefhebber van kunst kan in de omgeving van Bosch en Duin zijn of haar hart ophalen. Iedere week worden binnen een straal van 10 kilometer prachtige voorstellingen gegeven. Veel moois is te vinden in kleine zaaltjes bij u om de hoek. Om de lezer te inspireren, heb ik een aantal bijzondere voorstellingen verzameld. Wilt u meer tips? Surf dan naar www.cultuurrecht.nl en www.ideacultuur.nl

Exposities

- **Zo. 19 jan - 17 mrt, Baukje Spaltro (schilderijen), Karin Welhuis (keramische sculpturen), John Cees Smit (schilderijen).**

Baukje Spaltro verbeeldt de huidige netwerkmaatschappij en laat zich inspireren door 'Sferen' van Peter Sloterdijk. Karin Welhuis werkt als keramist met natuurlijke kleuren terwijl John Cees Smit juist gebruik maakt van felle kleuren bij zijn abstracte schilderijen. Art Traverse, Gemeentehuis De Bilt, www.arttraverse.nl

Klassiek

- **Zo. 3 nov 15.00u, Orbi, Pop meets classic Revisited.**

Achtergrond instrumentalisten treden op de voorgrond. Fagot, contrabas, drumstel en Hammond-orgel grommen en huilen in een mix van symfonische rock, metal en een beetje blues. Hilton Royal Parc, Van Weerden Poelmanweg 43, Soest, www.concertpodiumsoest.nl

- **Do. 7 nov 15.00u, Gouden Dagen, Appeltaartconcert.**

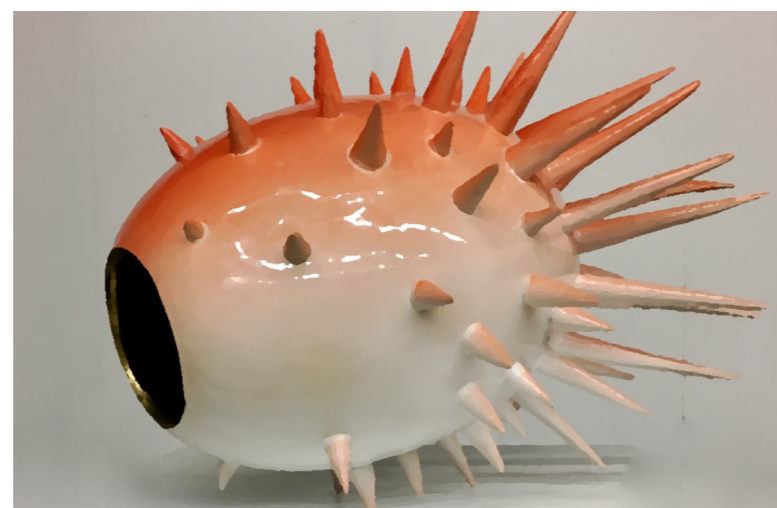
De bibliotheek organiseert in het kader van de Gouden Dagen laagdrempelige concerten met een feestelijk en ontroerend karakter terwijl ondertussen genoten kan worden van heerlijke appeltaart. Bibliotheek Zeist, Markt 1, Zeist, www.idea.cultuur

- **Vr. 15 nov, 20.00u, Erard Ensemble. Edward Janning (piano), Casper Bleumers (viool), Asdis Valdimarsdottir (altviool), Jan Bastiaan Neven (cello) spelen sonates van Haydn, Beethoven en Mendelssohn.**

Deze kamermusici van het Radio Filharmonisch Orkest en Nederlands Kamerorkest spelen met hun eigen vleugel uit 1851. Maria Christina kerk, Dolderseweg 123B, Den Dolder, www.cultuurpodiumdendolder.nl

- **Zo. 1 dec, 15.00u, Sam Armstrong (piano).**

Het magazine International Piano kenschetste deze pianist als 'major new talent'. Hij trad onder andere op in het Concertgebouw en Carnegie Hall in New York. Theater het Lichtruim, Planetenplein 2, Bilthoven. www.kunstenhuis.nl (kijk bij tabblad agenda)

sculptuur Coldfish van Karin Welhuis

- **Za. 18 jan, 20.00u, Harry Sacksoni (gitaar), Smoky Strings.**

Op vijf verschillende gitaren speelt deze gitaarvirtuoos composities die schuren tegen de blues. Met zijn technische vermogen om een hele band uit zijn gitaar te halen en zijn humoristische verteltrant maakt hij van zijn optredens een persoonlijke gebeurtenis. Theater het Lichtruim, Planetenplein 2, Bilthoven, www.kunstenhuis.nl (kijk bij tabblad agenda)

- **Zo. 19 jan, 15.00u, Ramon van Engelenhoven (piano).**

Deze jonge pianist won al vele prijzen waaronder als eerste laureaat de Grand Prix Yuri Egorov. Programma is nog niet bekend. Hilton Royal Parc, Van Weerden Poelmanweg 43, Soest, www.concertpodiumsoest.nl

- **Vr. 24 jan, 20.00u, Utrecht String Quartet, Beethoven en Beyond.**

Dit internationaal geziene kwartet viert het 250e geboortejaar van Ludwig van Beethoven met twee van zijn strijkkwartetten en strijkkwartet nummer 1 van Symanowski. Maria Christina kerk, Dolderseweg 123B, Den Dolder, www.cultuurpodiumdendolder.nl

Pop

- **Za. 23 nov, 20.15u, Jan Akkerman Band, Close Beauty Tour.**

Deze beroemde rocker en topgitarist combineert op zijn eigen manier rock, jazz, blues en dance. Beauforthuis, Woudenbergse Weg 70, Austerlitz, www.beauforthuis.nl

- **Vr. 29 nov, 20.15u, Tim Akkerman Sings the Boss.**

Tim Akkerman is een groot fan van Bruce Springsteen. Akkerman sluit speciaal in het Beauforthuis zijn clubtour op akoestische wijze af. Een grootse ode aan The Boss. Beauforthuis, Woudenbergse Weg 70, Austerlitz, www.beauforthuis.nl

- **Di. 10 dec, 20.15u, Hothouse Flowers, Liam O Maonlai en Peter O'Toole.**

Liam is een veelzijdige Ierse muzikant die Ierse folk verweeft met hedendaagse soul- en rockklanken. Volgens Bono van U2 is hij 's werelds beste blanke soul zanger. Beauforthuis, Woudenbergse Weg 70, Austerlitz, www.beauforthuis.nl

Jazz en blues

- **Za. 2 nov, 20.30u, Saskia Laroo (trompet), Warren Byrd (piano), Daniel Guell (bas) en Sven Rozier (drums).**

De bekendste Nederlandse vrouwelijke jazztrompettist staat bekend als 'Lady Miles Davis' en presenteert haar nieuwste CD. Cultuurcentrum Artishock, Steenhoffstraat 46, Soest, www.artishock-soest.nl

- **Za. 9 nov, 20.15u, Ruben Hoeke Band, herfstblues.**

Ruben Hoeke werd in 2014

verkozen tot de 'Beste Blues-Rock Gitarist van de Benelux' en een jaar later won hij ook de Dutch Blues Award. Beauforthuis, Woudenbergse Weg 70, Austerlitz, www.beauforthuis.nl

- **Vr. 15 nov, 20.15u, Philip Catherine en Martin Wind, jazz.**

Philip Catherine werkte samen met grootheden als Chet Baker en Dexter Gordon. Martin Wind met Pat Metheny en John Scorefield. Beauforthuis, Woudenbergse Weg 70, Austerlitz, www.beauforthuis.nl

Dulfer plays blues

- **Za. 16 nov, 20.30u, Kiki Sprangers New Quintet.**

Kiki Sprangers werd in 2018 verkozen tot het grootste aanstormende jonge jazztalent. Zij speelt melodieuze en lyrische met solide grooves. Cultuurcentrum Artishock, Steenhoffstraat 46, Soest, www.artishock-soest.nl

- **Zo. 8 dec, 20.15u, Dulfer plays blues.**

In dit concert speelt Dulfer een levendige muziekshow rond blues-genie Lead Belly. Deze kleurrijke zanger heeft grote invloed gehad op de popmuziek en inspireerde Frank Sinatra, Elvis en Van Morrison. Beauforthuis, Woudenbergse Weg 70, Austerlitz, www.beauforthuis.nl

- **Za. 21 dec, 20.30u, Brederode, Glerum en Scholten.**

Drie eigenzinnige jazzmusici van drie verschillende generaties. Cultuurcentrum Artishock, Steenhoffstraat 46, Soest, www.artishock-soest.nl

Lezingen

- **Vr. 24 jan, 20.00u, Arjan Erkel, Vrijheid van denken en doen.**

Arjan Erkel vertelt over zijn ontvoering in 2002. Hij vertelt hoe hij door de rebellen onder de grond werd vastgehouden en hoe

belangrijk maar ook moeizaam de contacten met zijn ontvoerders waren. Het verhaal gaat niet alleen over zijn eenzaamheid en vechtlust maar ook over de muziek die hem troost bood. Theater het Lichtruim, Planetenplein 2, Bilthoven, www.kunstenhuis.nl (kijk bij tabblad theater)

- **Do. 16 jan, 20.15u, Bram Bakker, Opgebrand.**

Een interactief college door psychiater en burn-out deskundige Bram Bakker. Een persoonlijke en professionele zoektocht die soms hilarisch en soms treurig en emotioneel verloopt. Bibliotheek Soest, Willaertstraat 49, 3766 CP Soest, www.ideacultuur.nl

Update OV in Bosch en Duin

Zoals u heeft kunnen lezen in de vorige editie van Bosch & Duin Magazine is het pendelbusje dat tussen station Den Dolder, de verpleeghuizen van Bosch en Duin, Huis ter Heide en Zeist reed, in maart opgeheven. Hierna hebben wij gezocht naar een alternatief voor deze pendelbuslijn.

Een vrij eenvoudig in te passen alternatief voor deze pendelbuslijn zou de verlegging van een reeds bestaande buurtbuslijn kunnen zijn. Deze buurtbus met het nummer 575 rijdt sinds eind 2017 over de Amersfoortseweg langs Bosch en Duin. De voertuigen zijn vergelijkbaar met die van de pendelbus, namelijk busjes voor negen personen. Genoemde bus rijdt van station Soest-Zuid (met aansluiting naar Baarn) via Soesterberg, Zeist, het Diaconessenhuis, en station Driebergen-Zeist naar Driebergen. De dichtstbijzijnde bushalte voor Bosch en Duiners is bij Dijselburg of aan de Dolderseweg. Deze haltes zijn nog een aardig stukje lopen vanaf de zorgcentra in het zuiden van Bosch en Duin.

In eerste instantie is gevraagd aan de BBVS, de vereniging die de buurtbuslijn (met vrijwilligers) uitvoert voor busmaatschappij Syntus, of deze lijn verlegd zou kunnen worden via Bosch en Duin. Komende vanaf de Panweg uit Zeist zou dan via de Mesdaglaan, Populierenlaan en Duinweg naar Soest gereden kunnen worden. Hiermee zou in ieder geval het grootste zorgcentrum van Bosch en Duin, de Wijngaard, en Eleos bediend kunnen worden. Uit de pilot met de pendelbus is namelijk gebleken dat de weinige reizigers die er

waren, vooral van deze twee zorgcentra afkomstig waren. De Wijngaard reageerde weinig positief op dit idee aangezien de rijtijden van deze buurtbus niet aansloten op de werkroosters van het personeel. Er wordt namelijk 'slechts' gereden van acht uur 's ochtends tot zeven uur 's avonds, op alle dagen van de week behalve op zondag. De BBVS was ook niet enthousiast aangezien er al andere routewijzigingen gepland waren en deze wijziging niet viel in te passen in de daaruit voortvloeiende dienstregeling. Ook zou de kruising Duinweg / Amersfoortseweg te gevaarlijk zijn. Tenslotte zou de omlegging niet genoeg (potentiële) reizigers opleveren.

De omlegging van deze lijn is er dus niet gekomen. Toen hebben we geprobeerd om het OV op een andere manier dichterbij Bosch en Duin te krijgen. Een halte aan de Amersfoortseweg ter hoogte van de Duinweg zou al een aanzienlijke verbetering zijn. Van en naar de Wijngaard en Eleos zou het dan nog maar een klein stukje lopen zijn. Ook het aartsbisdom zou hiermee beter bediend worden. De BBVS reageerde hierop positief en zei dat we bij de provincie Utrecht moesten zijn voor de aanleg van een nieuwe halte aldaar. De provincie reageerde adequaat op dit verzoek maar gaf helaas aan dat een nieuwe halte hier te gevaarlijk en de kosten te hoog zouden zijn. Ook dit plan sneuvelde dus.

Echter, er is nog een derde alternatief. Bij een buurtbus is het namelijk zo dat er overal langs de route, dus ook buiten de haltes om, in- en uitgestapt mag worden indien dat veilig kan. Ik heb dit een aantal keer geprobeerd ter hoogte van de Amersfoortseweg 15 richting Utrecht. Daar is een vrij brede oprit die gebruikt kan worden als stopplaats. Van de drie keer dat ik dit geprobeerd heb, ben ik slechts één keer door een chauffeur opgepikt. De andere twee redenen mij met 80 km/u voorbij. Ik moet toegeven dat het misschien niet de allerveiligste plek is maar het is goed te doen. Richting Amersfoort lukt het beter. Daar kan de chauffeur gebruik maken van de invoegstrook van het aartsbisdom. Voor het uitstappen geldt natuurlijk dat je de wens hiertoe makkelijker kunt communiceren richting de chauffeur en is nooit een probleem geweest.

Er valt over te twisten of dit laatste alternatief nu echt zo'n goed idee is. Het is in ieder geval te betreuren dat de andere plannen niets geworden zijn. Ik vrees dat wij in Bosch en Duin de situatie zoals die nu is moeten accepteren, omdat er onvoldoende vraag naar, of belangstelling voor, verbetering van het OV is.

reacties via F.pipers2001@gmail.com

Vraag de brochure aan!

Zorggroep De Laren

Villa Hoefstaete biedt een luxe, veilige en sociale woonomgeving met gastvrije service en deskundige 24-uurszorg op maat.

Het leven in Villa Hoefstaete is erop gericht u het thuisgevoel te bezorgen. Behouden wat waardevol is en uitkijken naar dat wat komt. Uw leven leiden zoals u gewend bent in de geborgenheid van onze villa.

“Er is altijd wel iets om naar uit te kijken.”

Mevrouw Thomas, bewoonster Villa Hoefstaete
Lees het interview op onze website.

Villa Hoefstaete • Vossenlaan 26, 3735 KN Bosch en Duin • T 030 - 303 57 10 • E info@zorggroepdelaren.nl • www.zorggroepdelaren.nl

w w w . p a r k l a n d . n l

Parkland
MAKELAARDIJ

Zoetbrood
ASSURANTIËN

Uw adviseur bij: verkoop, aankoop, taxaties, hypotheken en verzekeringen

Parkland Makelaardij

Dolderseweg 138c
3734 BL Den Dolder

030 - 228 35 30

welkom@parkland.nl

www.parkland.nl

Zoetbrood Assurantiën

Dolderseweg 138d
3734 BL Den Dolder

030 - 229 05 58

E algemeen@zoetbrood.nl

I www.zoetbrood.nl

Verwlogen jaren

door Ineke van Offeren

Jeugdclub van start in een kippenhok (deel 1)

Maar dan wel een kippenhok op stand, met een keurig keukentje en een toilet. Meer een kippenbungalowtje dus, Bosch en Duin waardig. We schrijven september 1961, het jaar waarin een bloeiende jeugdclub in Bosch en Duin van start ging op twee belangeloos beschikbaar gestelde locaties. De kippenbungalow aan de Biltseweg en een dubbele garage die aan de Dennenweg stond. Reden? Speelkameraadjes in de eigen buurt, want daar ontbrak het aan doordat de kinderen naar school gingen

werk ronselden. In een ommezien stonden daar twee prachtige jeugdhonken te pronken.

Een vliegende aftrap

Het werkte boven verwachting want al snel stonden 80 kinderen ingeschreven voor allerlei clubjes, terwijl meer stonden te dringen om mee te mogen doen. De ambities waren dan ook niet gering. Boetseren en tekenen aan de Dennenweg en pingpongen, gym-

Al binnen het jaar barstte de jeugdclub uit haar voegen. Voor de allereerste slotavond van het seizoen moest dan ook al uitgeweken worden naar Den Dolder. Absolute topper van deze avond was het toneelstukje 'De prinses en de zuurkool', waarin prinses Rosalinde absoluut niet van zuurkool houdt, maar... wel van de koksmaat.

Op zoek naar een nieuwe locatie

In heel Bosch en Duin was geen grote

Tijdelijk clubhuis aan de Biltseweg

in allerlei omringende plaatsen. En over de spreekwoordelijke heg maakte je in Bosch en Duin nu eenmaal niet zo makkelijk contact met je buurtgenootjes...

Enthousiast sloegen de zes bestuursleden van het eerste uur aan het schilderen, naaien en schrobben terwijl ze hun echtgenoten voor het betere timmer-

nastiek en toneel aan de Biltseweg. De vaders droegen een steentje bij met een voetbalclub voor 24 jongetjes. En als klap op de vuurpijl, eenmaal per maand een middag in De Vinkenhof met allerlei verschillende thema's. Hiervoor had het Nederlands Baptisten Centrum genereus haar recreatiezaal beschikbaar gesteld.

zaalruimte voorhanden. Tot overmaat van ramp viel de kippenbungalow aan de Biltseweg af en zag het bestuur zich genoodzaakt een ledenstop in te voeren. Kordaat gingen de dames op zoek naar een eigen honk en ze dienden in oktober 1962 een aanvraag in bij de gemeente. Met hun onverwoestbaar optimisme en enthousiasme wisten ze de wethouder

van onderwijs, de heer Methorst, om hun welgevallige pink te vinden.

Aan de Dennenweg vlakbij het Spoorlaantje lag een dichtbegroeid terrein dat aan de gemeente toebehoorde. Voltallig ging de gemeenteraad akkoord met het voorstel daar een clubgebouw neer te zetten en tegelijk een stukje van de grond als speelveldje te egaliseren. Dit alles voor het respectabele bedrag van fl. 33.500.

Het besluit werd voortvarend uitgevoerd en na enig voorbereidend werk verrees op dit terrein binnen twee dagen een geprefabriceerd houten gebouw van acht bij twintig meter. Maar daarmee was de kous nog niet af. De gemeente betaalde weliswaar het gebouw maar de complete inrichting moest opgehoest worden door de bewoners. Net als de kosten voor exploitatie en beheer trouwens.

Feestelijke opening

Met hetzelfde enthousiasme werd ook

deze klus geklaard en op 30 november 1963, pakweg een jaar na de eerste aanvraag, werd de sleutel van het gebouw feestelijk overhandigd aan de bewonersvereniging. De voorzitter speelde deze direct door aan mevrouw Kalis, leidster van de jeugdafdeling, en voegde daar nog een fraaie koperen bel aan toe om de orde in het clubhuis te handhaven...

Een eigen clubgebouw aan de Dennenweg

Er valt nog veel werk te verzetten

Sinterklaasfeest

De dag daarna was het de beurt aan de jeugdige leden om wie alles tenslotte begonnen was. Ze werden getraakteerd op een feestelijke en gezellige sinterklaasmiddag waar Sinterklaas met zijn Pieten zelf acte de présence gaf. De middag werd

Een woord van dank

Dit artikel is tot stand gekomen dankzij twee knipsel- en fotoboeken van Aly van den Berg die vanaf de start in 1961 tot 1984 liefdevol foto's en krantenartikeltjes verzamelde

“Dan zag ik mijn eigen jurk weer op toneel rondlopen”

afgesloten met een vertoning van de jeugdfilm ‘Vier jongens en een jeep’. De ledenstop werd opgeheven en in twee jaar tijd was de jeugdclub aangegroeid tot zo'n 120 leden!

heeft. Zij heeft zich vele jaren met hart en ziel ingezet voor, met name, de toneelclub. Ik ontving de boeken van Gera, haar dochter, toentertijd zelf lid van de jeugdclub.

Gera herinnert zich dat haar moeder altijd met de toneelclub bezig was. Ze studeerde toneelstukjes in, maakte toneelbenodigdheden, naaide kostuums, schreef gedichten en nam de toneelclub mee naar uitjes. Voor opvoeringen werd het halve huishouden en de eigen garderobe geplunderd. “Dan zag ik mijn eigen jurk weer op toneel rondlopen”, vertelt Gera. Rond 1984 is Aly gestopt met de jeugdclub. In 2014 is zij op 95-jarige leeftijd overleden.

100

Tot aan het 100-jarig bestaan van Vereniging Bosch & Duin e.o. blikken we in ieder nummer terug op een stukje verleden, vijf jaar lang. Maar daar hebben we uw hulp wel bij nodig!

Wilt u meewerken aan een artikel? Heel graag! Bijvoorbeeld in een interview of door zelf, of samen met iemand, een artikel te schrijven. Wilt u onze hulp daarbij? Maar natuurlijk! En wat dacht u van foto's, documenten en andere zaken uit uw oude doos? Fantastisch materiaal voor een nostalgisch verhaal! We houden ons dan ook van harte aanbevolen. Wilt u een steentje bijdragen, neem dan contact op met Ineke van Offeren via info@verenigingboschenduin.nl

De prinses en de zuurkool

door Rob Hufen Hzn.

In 1902 werd op een royaal stuk bosgrond aan de Amersfoortseweg door de Hilversumse aannemer J. Romkes - Zeilstra een Jugendstil villa gebouwd. Het huis werd Nieuw Duinkerken genoemd maar toen de Neerlandicus en toneelacteur C.P. van Rossem er in 1915 met zijn vrouw J.E. de Monchy ging wonen, was de naam Huize Florence Grove (grove = bosje).¹ Erna schreven we circa 1955. Het Belgische echtpaar, oud-architect en handelsagent Antoine

Dat is, terugkijkend, opmerkelijk en een beetje mysterieus. Een steendruk uit 1852 en een foto van de koepel uit 1885, blijken namelijk Het Chineesch gebouw op de hofstede Huis Ter Wegen te Sassenheim te tonen. In die context kan het een door een Indiëganger gesticht object zijn geweest, gebruikt als priegel. De Sinesche Koepel staat ook afgebeeld in Gezigten in de Omstreken van 's Gravenhage en Leyden (1856) door P. Lutgers [foto 2]. Het wordt daarin op circa 1850 gedateerd. "Op de foto heeft het een rieten dak en is het aan de kant van

Vragen

Misschien werd een lid van de Sassenheimse familie in 1902 bewoner van de Amersfoortseweg 15 en bracht hij het priegel mee? Of werd het destijds door een bewoner van Nieuw Duinkerken c.q. Florence Grove in Sassenheim gekocht en in zijn tuin gezet? Heeft het er mee te maken dat familieleden van bewoners Van Rossem en de Monchy zich bezig hebben gehouden met de theehandel vanuit Nederlands Indië? En is het toeval dat het drie jaar later ernaast gebouwde landhuis Ter Wege (zonder n) ging

in Groenekan, in 1956 de aanzienlijke vergroting van het huis Duinhove aan de Biltseweg 5 en 7 in Bosch en Duin (na in 1947 de oorlogsschade hersteld te hebben) en in 1957 de nieuwbouw van de woning ten westen van Florence Grove in Huis ter Heide. Hij sloot voor deze werken een overeenkomst tot onder-aanneming met hem bekende zelfstandige metselaars en timmerlieden [foto 5].

Toen mijn vader in de zomervakantie van het voorgaande jaar aan de Biltseweg aan

Bouwactiviteit en teloorgang in Huis ter Heide

Borgers (75 jaar) en zijn vrouw, woonden sinds 1941 in de weelde uitstralende villa aan de Amersfoortseweg 15 [foto 1]. Een zekere Jan P.G. Kieven weet, door om zich heen te kijken of door een tip van een relatie, dat in de grote tuin ten westen van

de galerij, welke aan het water is gelegen, uitgekraagd" [foto 3].^{2,3} Naar in Sassenheim verluidd, is de verweerde bewoonster van Ter Wegen in 1893 met haar gezin uit haar landhuis vertrokken en is dat meteen afgebroken. Het priegel is

heten (nummer 17-17a)? De antwoorden vergen nader onderzoek.

J.W. Kraal schreef in 1907 in elk geval over het theehuis in de Nieuwe Grootte Gids over Zeist, Den Dolder en Bosch en Duin het volgende. "Ook 't witte Nieuw Duinkerken is in volle pracht en zijn Chinees theehuisje in 't kreupelhout trekt veler blikken."⁵ Een andere bron vermeldde, dat het "van de weg af, veel bekijks trekt" [foto 4].

Perspectieven wenkten vijftig jaar later genoemde Kieven, die met zijn gezin nog maar kort in De Bilt woonde. Het is niet uitgesloten dat hij toen al het inzicht had, of het al snel kreeg, dat afsplitsing van een deel van de grond van Nieuw Duinkerken een bouwperceel voor een vrijstaand huis zou kunnen opleveren. Als directeur van een levensverzekeringsbedrijf moet hij gewend zijn geweest om snel te schakelen. Hoe het ook zij, er ontstond met de eigenaren van de tennisbaan een relatie die al snel leidde tot de verkoop van circa de helft van de zeven a acht duizend vierkante meter grond van Borgers, met de tennisbaan.

Kievens dochter Marlies vertelde er voor dit artikel het volgende over. "Het had in mijn herinnering toen al een monumentenstatus. Onze latere buurman Borgers verhuurde het aan vliegeniers uit het buitenland die tijdelijk op de vliegbasis Soesterberg waren gestationeerd. Zo woonde er destijds een Engelse familie met een dochttertje Sharon waarmee ik speelde als mijn vader er ging tennissen. Het gebouwtje was toen al redelijk gammel, maar oh die veranda, wat was die mooi!" Uit een toen gemaakte plattegrond blijkt dat het gedeeltelijk onderkelderd was.

Marlies' vader vond een architect in de maatschap M.R.M. van den Biggelaar & Joh. Visser te Oisterwijk (Noord Brabant) en een aannemer in de persoon van H.J. Hufen te Utrecht (auteurs vader, 1912-1976). Die dreef met één medewerker een aannemersbedrijf. Hij bouwde en verbouwde, met name in de jaren vijftig en zestig, enkele landhuizen en villa's. Onder andere in 1951 een landhuis

het bouwen was, hield ons gezin (zeven kinderen) een lange vakantie in het daarnaast gelegen zomerverblijf van de Amsterdamsche psychiater H. Hugues. Het betrof een groot bosperceel met eenvoudige afzonderlijke huisjes voor wonen en slapen voor het echtpaar Hugues en hun kinderen.

Tijdens een bezoek van ons gezin aan het nieuwe bouwproject aan de Amersfoortseweg ging ik, negen jaar oud, het oude priegel over zijn krakende vloeren binnen. Zoals uit foto's blijkt was de glans er vanaf en maakte het een wat vervallen indruk [foto 6]. Binnen ons gezin werd ter plekke geopperd dat wij in de grote vakantie in het paviljoen zouden kunnen verblijven. Het desolate donkere karakter, ook door het geboomte waarin het bouwseltje stond, het ontbreken van enkele glasruiten en meer nadelen (er was alleen stromend water uit een buitenkraan van Florence Grove), deden mijn moeder er meteen van afzien.

Toen het bouwen begon ging het priegel als bouwkeet fungeren. Mijn vader liet door een vrachtrijder steiger materiaal, ladders, speciekuipen, gereedschappen en dergelijke, van ons huis aan de oostelijke rand van Utrecht naar de bouwplaats brengen. De chauffeur kwam zodanig vroeg, dat ik, een paar broers en enkele buurjongens vóór schooltijd regelmatig een retourtje Amersfoortseweg mochten meerijden. Een paar kinderen zaten naast de chauffeur in de cabine van de kiepauto, de overige klommen via een achterwiel in de open laadbak. Geen agent die daar toen wat van zei. We roken zo al jong aan de dynamiek van het bouwen. Toen de bouw vorderde, sloot deze het theehuis alras in [foto 7].

In het periodiek 'Oud Utrecht' werd over het Chinese Paviljoen bij Florence Grove in februari 1957 het volgende geschreven. "Te Huis ter Heide aan de Amersfoortse Straatweg is een merkwaardig 19de eeuw theehuisje in Chinese stijl gesloopt in verband met een in aanbouw zijnde villa. De onderdelen bevinden zich op het ogenblik in Utrecht; getracht zal worden alsnog een bestemming voor dit gebouwtje te vinden."⁶

Foto 3: Koepel op Ter Wegen in Sassenheim, circa 1885 (bron: Erfgoed Leiden en omstreken)

Foto 4: Theehuis in 1957 (bron: beeldbank RCE)

Foto 1: Nieuw Duinkerken / Florence-Grove circa 2000, links Kievens huis

het huis een tennisbaan ligt en benadert het echtpaar met de vraag of hij daar af en toe mag tennissen. Dat vinden ze goed. Er staat ook een antiek, verwaarloosd, Chinees priegel in die tuin.

twee jaar erna gedemonteerd en daarna overgebracht naar Huis ter Heide.⁴

Foto 2: Sinesche Koepel bij Huis ter Wegen, Sassenheim 1852 (bron: P. Lutgers Gezigten in de omstreken etc.)

Foto 5: H.J. Hufen aan het werk (later bij een ander karwei)

Foto 6: Theehuis tijdens de bouw in 1957 (bron: beeldbank RCE)

Foto 7: Theehuis ingesloten, ronde raamopening en schoorsteen rechts in nieuwbouw (bron: beeldbank RCE)

Foto 8: Ronde raamopening en schoorsteen (prive verzameling M.E. Swarttouw-Kieven)

De datering roept vragen op want zeven maanden later stond het er nog blijkens foto's van 1 oktober 1957, met Kievens woning onder de kap op de achtergrond.⁷ Het lijkt erop dat hij geen opstalrecht bezat ten aanzien van het theehuis en het bepaalde tijd ongemoeid moest laten. Ik heb uit die tijd onthouden dat het exotische huisje uit elkaar zou worden gehaald om in het Tropenmuseum in Amsterdam weer te worden opgebouwd.

Eind 2018 was er in historische kring in Sassenheim aandacht voor het Chinese theehuis van Huis Ter Wegen aldaar. Jan Holwerd schreef "Het was eigenlijk nooit tot me doorgedrongen dat de koepel verplaatst werd naar Huis ter Heide. Daar heeft het tot 1960 gestaan. Het werd opgeslagen, maar rond 1995 vernietigd."⁸ Een eeuw na de plaatsing in Huis ter Heide en inmiddels 145 jaar oud. Maar Kievens villa met het nieuwe huisnummer 13b, en waar dochter Marlies in opgroeide en uit trouwde, stond als een huis [foto 8 en 9].

Foto 9: Marlies Kieven en Jan Swarttouw (prive verzameling M.E. Swarttouw-Kieven)

Noten

¹ C.P. van Rossem 1885-1934 of '37, oo 1911 J.E. de Monchy, 1891-1970

² foto uit Leids gemeentearchief nr 84507

³ bron: Ir. C. L. Temmink Groll (1925 - 2015) in Maandblad van Oud Utrecht feb 1957

⁴ bron: Jan Holwerda in magazine (28-12-2018) van Tuinhistorisch genootschap Cascade uit Sassenheim

⁵ bron: Roland Blijdenstein in Zeist, Groei en Bouw, 1984 naar J.W. Kraal's Nieuwe Groote Gids van Zeist, 1907

⁶ als 3

⁷ Foto's theehuis op 1 oktober 1957 gemaakt door G.Th. Delemarre, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed uit de collectie van CARARE over Huis ter Heide

⁸ als 4

Reactie op artikel

Eén van onze lezers stuurde het bestuur een reactie op het artikel 'Sla de handen ineen, oproep aan Whatsapp groepen' in het Bosch & Duin Magazine van juli 2019. Wij realiseren ons dat dergelijke gevoelens bij meer mensen leven. Met haar toestemming publiceren wij de tekst in dit magazine.

Beste Hans en Roel,

Met veel plezier heb ik het Bosch en Duin Magazine van juli net (pas) gelezen. Er zijn 2 onderwerpen waar ik me niet prettig bij voel en dit wil ik graag met jullie delen, vandaar deze mail. Er wordt gesproken over glasvezel en er wordt gesproken over een groepsapp.

De steeds verder uitbreidende digitale wereld wordt zo ver uitgerold dat wij mensen in die wereld gereduceerd worden tot data-leveranciers. Alle wijken met groepsapps van WhatsApp worden compleet gemonitord, metadata - algoritmes, door Facebook. Facebook is eigenaar van WhatsApp, maar dat zullen jullie ongetwijfeld weten. Veel mensen zijn zich er echt niet van bewust wat dit allemaal inhoudt en delen werkelijk alles op WhatsApp tot betalingen aan toe.

Als ik goed geïnformeerd ben, is glasvezel nodig om het nieuwe 5G-netwerk compleet uit te kunnen rollen. Dan komen we in het tijdperk "The Internet of things" oftewel "Het internet der dingen" terecht. Alle apparaten gaan aan elkaar gekoppeld worden. Je "slimme" meter communiceert met je Phone, je computer en straks je ijskast, vriezer en andere apparaten die ook aan het internet gekoppeld gaan worden. Alles wat je koopt, eet en drinkt is geregistreerd en deze registratie kan weer terecht komen bij je ziektekostenverzekeraar. Zo kan ik nog wel wat scenario's opnoemen die denkbaar zijn.

In delen van China is het dagelijks leven omgebouwd tot een soort computerspel, waarin je punten ontvangt voor goed gedrag en vice versa. Alles geregeld door kunstmatige intelligentie en gezichtsherkenning-camera's. Dit gaat het hele natuurlijke leven en je welbevinden tegen.

In China gebruikt men WeChat en dit is gecontroleerd door de overheid. Hier gebruikt men hoofdzakelijk WhatsApp. Als je dit project doortrekt over een iets langere tijd wordt er, zoals ik het zie, toegewerkt naar een werelddictatuur.

Hierbij doe ik een link van een overzicht van verschillende ChatApps, wellicht zouden jullie hier eens naar willen kijken, ter informatie. Ook een artikel over het puntensysteem waar we in Nederland langzaam aan naartoe gemanoeuvereerd worden:

- <https://www.ad.nl/buitenland/23-miljoen-chinezen-mogen-niet-meer-reizen-omdat-ze-te-weinig-punten-hebben-a9cdb688/>
- <https://toolbox.bitsoffreedom.nl/adviezen/whatsapp-alternatief/>
- <https://camerainstallatie.nl/nieuws/gezichtsherkenning-camera-oplossing-beveiliging/>

Misschien is het een idee om een avond te beleggen over wat 5G inhoudt en Het internet der dingen? Voor mij is het belangrijk om kenbaar te maken wat mij verontrust; dat heb ik bij deze gedaan. Hopelijk ontvang ik nog een reactie op deze mail, ik kijk ernaar uit.

Reactie bestuur

De schrijfster geeft o.a. uitdrukking aan haar zorg over WhatsApp, een medium dat wij ook gebruiken als ondersteuning bij het sociale toezicht per laan gericht op het minimaliseren van criminele activiteiten. Ja, we erkennen dat WhatsApp lekt en dat de gegevens altijd op het internet blijven staan. Dat kan als bedreigend ervaren worden, maar anderzijds is dit wel een medium dat voldoet aan de vraag die wij hebben: laagdrempelig en snel elkaar informeren over risicovolle of onveilige situaties in de eigen laan.

Momenteel zijn 15 WhatsApp-preventiegroepen van één of twee lanen actief in het vierkant Amersfoortseweg, Huis ter Heide Noord, Paltzerweg en Panbos. In vijf combinaties van één of twee lanen zijn er nog geen groepen.

De belangrijkste regel bij het gebruik van deze Appgroepen is, dat men alleen schrijft of reageert als men daadwerkelijk iets toe te voegen heeft, en dan in zo weinig mogelijk woorden. De beheerder van een Appgroep ziet hierop toe. Zouden we niet relevante zaken of lange teksten toelaten, dan lopen we twee gevaren. Bewoners neigen af te haken, omdat ze niet zitten te wachten op 'onzin', en ten tweede, zoals de schrijfster al aangeeft, komt er dan veel onveilige informatie op het internet, waar niemand van ons bij gebaat is.

Met het serieus nemen van deze regel, zien wij meer voordelen dan nadelen aan het gebruik van WhatsApp voor preventiedoeleinden.

Roel Schulting

In memoriam Sim Benard

Op 13 augustus jl. overleed Simon Benard op 91-jarige leeftijd. Namens het bestuur van de vereniging hebben Ineke van Offeren en ik de afscheidsbijeenkomst in de Oranjerie van Landgoed Vollenhoven op 17 augustus bijgewoond. Het grote aantal aanwezigen toonde nog maar eens aan dat Sim tot op hoge leeftijd zeer betrokken en actief was, niet alleen in de bridgeclub waarvan hij sinds 1983 lid was maar ook in onze vereniging. Wie kende Sim eigenlijk niet?

Sim was niet iemand waar je gemakkelijk omheen kon. Hij droeg zijn mening energiek uit, kon kritisch zijn maar altijd met het oogmerk om een positieve bijdrage te leveren. Het ging bij hem echter niet alleen om woorden maar ook om daden. Hij stak de handen zonder aarzeling uit de mouwen, of het nu ging om het opruimen van borden en bestek na de maaltijd tijdens een van onze sociëteitsavonden of het aanpakken van de verkeersproblematiek in onze buurt. Nog dit voorjaar voorzag hij ons van zijn uitgebreide aantekeningen op het kritische rapport van de Randstedelijke Rekenkamer over het (inmiddels teruggedraaide) verkoopproces van vier kavels aan de Dolderseweg. Ik heb altijd heel constructief met Sim gewerkt.

Belangrijk was zijn voorzitterschap van de in 1990 opgerichte Vereniging Overlast Vliegbasis Soesterberg (VOVS). Honderden bewoners uit Bosch en Duin en wijde omgeving sloten zich hierbij aan. Als je zijn zwager mag geloven, was Sim in deze rol in zijn activistische element. De rest is geschiedenis, woningen werden op kosten van het rijk geïsoleerd en in 2003 werd de vliegbasis opgeheven.

Kenmerkend voor Sim was het feit dat hij een trouw bezoeker was van het bataljon waarmee hij in 1948 als reserveofficier werd uitgezonden naar toenmalig Nederlands-Indië. Hij kreeg daarvoor het Ereteken voor Orde en Vrede met de gespen toegekend. Op verzoek behield hij deze functie, niet tot de gebruikelijke leeftijd van 45 jaar maar tot zijn 53ste.

Na zijn diensttijd begon Sim een succesvolle carrière bij het organisatieadviesbureau Berenschot. Daarna voerde hij de directie over verschillende Nederlandse bedrijven en vervulde tal van andere bestuursfuncties en commissariaten.

Sim laat zijn vrouw Miep en twee kinderen en kleinkinderen na. Ook wij zullen hem gaan missen.

Namens het bestuur,
Hans Voorberg

boom
De Makelaar
BILTHOVEN - ZEIST

Salon der *Kunsten*

Ook dit najaar is er weer van alles te beleven in het gezellige clubgebouw van de Salon. Vanaf 16 oktober zijn alle leden (vanaf 18 jaar) van harte welkom bij de cursussen en andere activiteiten die wij organiseren.

Alle informatie omtrent de cursussen is te vinden op www.salonderkunsten.nl

Vrijdagavond 15 november vieren we ons tienjarig lustrum, van 20.00u tot 22.30u. Wij nodigen iedereen uit in de kelderruimte onder het clubhuis van de tennisvereniging voor een borrel, een hapje, een expositie, live muziek en veel gezelligheid! Geïnteresseerd? Dan graag in verband met de catering van tevoren aanmelden via mail bij gitta@salonderkunsten.nl

Gitta Kreeftmeijer
Annemarie ter Haar Romeny

Voor PORTRETTEKENEN kunt u op woensdagavond terecht.

- 16 en 23 oktober
- 6 en 20 november
- 11 december

BOETSEREN tenslotte wordt georganiseerd op maandagavond.

- 28 oktober
- 4, 11, 18 en 25 november

ACRYLSCHILDEREN vindt op dinsdagochtend plaats.

- 22 en 29 oktober
- 12 en 26 november
- 10 december

...de Sociëteit

Sociëteitsavond 2019

De hekkensluis, het kerstdiner op de laatste sociëteitsavond van 2019. Als altijd bent u van harte welkom bij het gezelligste kerstdiner van het jaar! Ook ditmaal wachten u heerlijke gerechten, warme en koude dranken, een leuk gesprek en... een bijzondere verrassing! Heeft u ook altijd gedacht dat wiskundigen saai en nerds zijn? Jazeker! Welnu... Tobi Kooiman, wiskundige, schaaktrainer en sinds kort fulltime comedian, is het overtuigende bewijs van het tegendeel. Schuif aan bij ons kerstdiner en geniet van een kort intermezzo met deze talentvolle stand-up comedian.

Nieuwjaarsreceptie

We starten dit nieuwe jaar met een nieuwjaarsreceptie samen met de Tennisvereniging Bosch en Duin. Deze vindt plaats in het 2e weekend, de exacte datum wordt nog bekend gemaakt. Geen sociëteitsavond deze maand.

Zilver-Kamer

Wist u dat Zeist is groot geworden door zilver en tin? Cor Krüter van de Zeister stichting de Zilver-Kamer vertelt over de ontwikkeling van Zeist gezien vanuit het perspectief van de zilver- en tinindustrie. Ook de producten die door deze industrie zijn gemaakt en hun huidige waarde komen aan bod. Zeist heeft in de twintigste eeuw veel zilverfabrieken gehuisvest zoals Van Kempen & Begeer, Gero en Sola. Allemaal ontstaan vanuit dezelfde stamvader, die begin 1900 van Amsterdam naar Zeist verhuisde. De levendige zilverindustrie maar ook de hieruit ontstane tinindustrie initieerden de industriële revolutie in Zeist en de daar-

18/12

bij behorende bevolkingsgroei. Vandaag de dag hebben we in Zeist nog de Sola verkoopwinkel plus de magazijnen daarachter en W. van Veluw aan de Woudenbergseweg, maker van onder andere erепенningen, badges en sportmedailles.

Tot eind januari is er een expositie over tin in het gemeentehuis Zeist, tot eind februari een expositie over zilver, gebruiksartikelen en de gedekte tafel in Oud London. Beide exposities zijn vrij toegankelijk.

Sociëteitsavond

Sociëteitsavond met lezing of activiteit. Invulling staat nog niet vast.

18/03

Ziek? Echt of niet echt?

Lichamelijk of psychisch? Ine Klijn, ziekenhuispsychiater in het Universitair Medisch Centrum Utrecht, vertelt er alles over. Noteer de datum alvast, in de volgende uitgave meer aandacht voor deze lezing.

15/04

Sociëteit

De bar gaat om 18.30u open en de meeste avonden serveert Suci Barkhuis vanaf 19.00u een buffet. Vergeet u niet zich aan te melden? Tips en suggesties zijn altijd van harte welkom! Stuur ze via sociëteit@verenigingboschenduin.nl

VERENIGING BOSCH & DUIN E.O.

Voorzitter: Hans Voorberg
voorzitter@verenigingboschenduin.nl

Secretaris: Harm-Jan Buunk

Penningmeester: Ed Pipers
penningmeester@verenigingboschenduin.nl

Verkeer: Willem van der Hoek

**Ruimtelijke Ordening/
Juridische Zaken:** Marc Wingens

Sociëteit: Leyla Boumans

Communicatie: Ineke van Offeren

Veiligheid: William de Vrij

Opgeven als nieuw lid (€32,50 per jaar op NL46INGB0000542489 t.n.v. Bosch en Duin e.o.) per email: ledenadministratie@verenigingboschenduin.nl
www.verenigingboschenduin.nl

COLOFON

Bosch & Duin Magazine, is een uitgave van de Vereniging Bosch & Duin e.o.

Redactie

Ineke van Offeren, Ton Tjepkema (coördinatie + eindredactie), Leddie Valstar en Gea Schmidt.

Vormgeving en realisatie

Christiaan Kreeftmeijer
Telefoon 06 - 15 681 604

Fotografie

Jeanette Schols
www.scholsfotografie.nl

Aan dit nummer werkten mee:

Leddie Valstar, Gea Schmidt, Hans Voorberg, Lise-Lotte van der Wal, Gitta Kreeftmeijer, Henk Kreeftmeijer, Leyla Boumans, Ineke van Offeren, Ferdinand Pipers en Rob Hufen Hzn.

Redactieadres:

redactie@verenigingboschenduin.nl

de redactie heeft het recht, ingezonden commentaar zo nodig in te korten

Inleverdatum kopij nr. 54:
17-01-2020